

LLORENÇ SOLDEVILA I BALART (1950-2022)

MANUEL LLANAS PONT

Universitat de Vic

mllanas@uvic.cat

Llorenç Soldevila ha deixat una petja indeleble entre tots els que hem tingut la fortuna i el goig de conèixer-lo i de tractar-lo. M'hi lligava una amistat íntima de més de cinquanta anys, forjada en l'etapa d'estudiants a la Universitat Autònoma i mantinguda invariable a través d'una pila de projectes compartits i de constants intercanvis de punts de vista, d'informacions, de vivències. A escala professional i personal l'he tingut sovint de punt de referència, començant per la tasca docent i continuant per les diguem-ne conviccions cíviques, en el seu cas de pedra picada i en el meu tenyides d'escepticisme.

Justament la docència, i en especial la de la literatura, constitueix probablement el seu front d'actuació més constant i fecund. La va exercir, des de ben jove, en tots els nivells d'ensenyament, però sobretot en el secundari i l'universitari. Integrant de la primera fornada (1979) de catedràtics de llengua i literatura catalanes en instituts de batxillerat, com a tal va exercir a Calella, a Terrassa i, durant vint anys, a Mataró. I en el segle present va optar per l'ensenyament universitari, a la Universitat de Barcelona i, sobretot, a la de Vic, on es va jubilar el 2018. Com acredita la devoció que li professaven i professen un munt d'exalumnes, en les classes va declarar la guerra a la rutina —tan arrelada a la pràctica docent— i, amb passió encomanadissa, va maldar des dels inicis per programar activitats no gens habituals, com ara les que tenien lloc especialment fora de l'aula. D'aquests objectius en sorgeixen les rutes literàries, de les quals ha estat un veritable precursor i especialista. Començades cap a 1980, en va elaborar una cinquantena i en va fer dos centenars llargs, de primer només amb estudiants i ben aviat també amb públic adult. Una colla de publicacions dona fe d'aquesta persistent dedicació: *Jacint Verdaguer. Deu rutes literàries*, *Planautes. Viatge per la literatura de Pla*, *Ruta literària al Montseny*, *El comte Arnau (i el comte Mal)*. *Tres rutes literàries* —en col·laboració amb Josep Camps— o *Ruta literària Miquel Martí i Pol*.

Aquesta tenacitat a inventariar els lligams entre els escriptors i el país es troba en l'origen d'una obra oceànica, enciclopèdica —fruit d'un munt de lectures i de recorreguts per tot l'àmbit lingüístic—, la *Geografia literària*, integrada per onze volums, coronada amb uns *Universos literaris* (vuitanta-cinc semblances d'escriptors) i falcada en un portal web (*Endrets. Geografia literària dels Països Catalans*), que a hores d'ara acull 1.143 autors, 9.366 textos i 4.776 indrets literaris. Pel que fa als volums de la geografia, ens trobem davant d'una obra de referència, amb molt pocs paral·lels en altres cultures; des del 2009, n'han aparegut nou: *Co-*

marques barcelonines, Comarques lleidatanes, l'Alt Pirineu i l'Aran, Comarques tarragonines i Terres de l'Ebre, Comarques gironines, Illes Balears i Pitiüses, País Valencià, Barcelona nova, Barcelona vella i Barcelona nova i el Barcelonès. Els dos darrers —el corresponent a Andorra i el que abraça la Franja de Ponent, la Catalunya del Nord i l'Alguer— es troben actualment en fase avançada de finalització.

Simultàniament, i com una altra branca de la tasca d'ensenyant, participava, amb altres autors, en la redacció de material didàctic sobre llengua i literatura. És el cas del manual de literatura *Solc*, del de llengua *Nexe* —tots dos d'Edicions 62— o dels de llengua i literatura apareguts sota el segell de La Galera i del Grup Promotor Santillana. Alhora, dirigia o codirigia col·leccions editorials destinades al batxillerat: *Textos per a l'Ensenyament*, *El Garbell* i *Textual* a Edicions 62; *Els Escriptors* i *el País* i *Ormeig* a L'Aixernador Edicions; *Esparver/crèdits* a Edicions de La Magrana; i *Les Eines* a Edicions Proa.

L'àmbit de la recerca universitària Soldevila l'encetava amb una tesi de llicenciatura sobre Jeroni Zanné, mentre que la tesi doctoral la dedicava al fenomen de la Nova Cançó. Abans, però sobretot entremig i després d'aquests dos treballs acadèmics, Soldevila intervenia en obres col·lectives, editava textos, elaborava antologies, col·laborava en revistes especialitzades, redactava pròlegs o feia contribucions a congressos i simposis. Sens dubte, Jacint Verdaguer va ser l'escriptor que li va absorbir més energies; va fer-ne pròlegs a una sèrie d'obres, va preparar-ne antologies i guies didàctiques, va estudiar-lo en articles i llibres i va editar críticament *Aires del Montseny*.

Un altre front d'actuació, iniciat al darrer decenni del segle passat, el constitueix la literatura autobiogràfica, que comença a abordar amb una selecció de textos (*Un temps i un país (1888-1939)*. *Antologia de textos memorialístics*) i a la qual aporta comunicacions i ponències presentades a sis simposis organitzats per la Universitat d'Alacant entre 1999 i 2010.

A tot plegat cal sumar-hi la intervenció directa en la fundació de revistes de caire predominantment literari: *Art i Esplai* al poble natal, Monistrol de Montserrat, ja el 1970; *Faig*, a Manresa, el 1975; i darrerament, *Fonts*, a Argentona. De fet, del seu infatigable activisme cultural en van ser testimoni les diferents poblacions on va residir. A Monistrol, l'associació *Art i Esplai*, i la col·lecció *Monografies Monistrolenques*; a Terrassa, cofundador i jurat del premi de poesia Agustí Bartra; a Argentona, impulsor de la *Tardor Literària*, on es convidava escriptors per parlar de la seva obra. Altrament, a la Societat Verdaguer era un dels membres més dinàmics i inquiets, com ho palesa el seu paper central en les successives *Jornades d'Intercanvi Cultural*, que, coorganitzades amb la Societat Catalana de Llengua i Literatura, comptaven sempre amb itineraris literaris elaborats per ell (el darrer, que va tenir lloc a l'Alguer, el dirigia dos mesos abans de morir).

Amarat d'un patriotisme insubornable, no vaig veure mai Llorenç Soldevila prenent cap decisió que no fos guiada pel desig de beneficiar la col·lectivitat, desig al qual sacrificava sempre els eventuais —i legítims— interessos personals. La

mort el va sorprendre treballant, tal vegada en l'obra col·lectiva *Monistrol de Montserrat. Un miler d'anys d'història*, que no ha pogut veure publicada. Deixa un llegat intel·lectual i humà perdurable i d'àmplia projecció, com ho proven els variats actes d'homenatge pòstum que han tingut i tenen lloc arreu del territori. Sobrevius i sobreviuràs, estimat Llorenç, en la memòria de molts.